

Heather Augustyn

Kurt Vonnegutin viimeinen haastattelu

Haastattelu tehtiin puhelimitse 28. helmikuuta. Aiheen antoi Indianapolisissa julistettu "Vonnegutin vuosi", jonka juhlallisuuksissa New Yorkissa asuneen Vonnegutin oli tarkoitus puhua huhtikuun loppupuolella. Vonnegut kuoli 11. huhtikuuta.

Mikä indianalaisuudessasi selittää kirjoittamistasi ja olemistasi?

No, ainakin aiheita oli paljon. Indiana on erittäin jakautunut osavaltio, mikä luo jännitteitä. Sisällissodan aikaan kuvernööri lähetti lainsäätäjät kotiin, koska pelkäsi eteläisen Indianan liittyvän Konfederaatioon. Jännittäviä kuvioita kaikki tyynni. Indianahan oli paikka paikoin hyvin rasistinen. Viimeinen Mason–Dixon-linjan pohjoispuolinen lynkkaus tapahtui Marionissa 1930. Kun olin lapsi, Ku Klux Klanin päämaja oli kotikaupungissani Indianapolisissa. Mutta Indiana oli myös suuren amerikkalaisen sosialistin Eugene Debsin syntymäpaikka ja koti. Niinpä sinkoilu sinne ja tänne, eteen ja taakse oli hauskaa. Minä olin tietenkin Debsin puolella.

Vaikuttiko tämä sinuun nuorena ja myöhemmin kirjojesi sisältöön?

Kouluissa opin, mitä Amerikan piti olla – vapauden soihtu koko maailmalle. Näinpä

vain ei ollut asian laita. Kirjoitin Irakiin kirjeen, avoimen kirjeen, allekirjoitukseksi Setä Samuli ja tekstiksi: "Rakas Irak. Pidä meistä. Demokratian alkuvaiheissa hiukkasen kansanmurhaa ja etnistä puhdistusta on ihan okei. Sadan vuoden päästä teidän on vapautettava orjanne. Ja sadanviidenkymmenen vuoden päästä teidän on annettava naisten äänestää ja hoitaa valtion virkoja." Melkoista demokratiaa. No, nuorena joka tapauksessa huomasin nämä ristiriidat, jotka tietenkin olivat monien mielestä hyväksyttäviä, mutta eivät minun.

Kerro hieman lapsuudestasi Indianassa. Olet kirjoittanut, että sinulla oli tapana käydä Maxinkuckee-järvellä.

Niinpä niin. Olen monesti sanonut, että kaikilla pitäisi olla suurperhe. Amerikan kansantauti on yksinäisyys. Meillä ei enää ole suurperheitä. Mutta minä kasvoin sellaisessa. Puhelinluettelossa oli monia Vonneguteja ja äitini oli Lieber ja Lie-

” Hän luuli, että me varomme vahingoittamasta siviilejä.”

bereitäkin löytyi kirjasta. Maxinkuckee-järvellä oli pitkä rivi mökkejä, joista omistimme yhden. Olin siis aina sukulaisten ympäröimä. Serkkuja, setiä, tätejä. Se oli taivaallista. Sittemmin kaikki on hajaantunut.

Mahtoiko se vaikuttaa osaltaan kirjaasi *Kissan kehto?*

En oikeastaan pidä lukua ajatusteni syntytaustoista. Opin perheeltäni yhden perusasenteen, he olivat vapaa-ajattelijoita. Ihmiset lakkasivat kutsumasta itseään sillä nimellä, koska se kuulosti saksalaiselta ja saksalaisia vihattiin ensimmäisen maailmansodan aikaan. Niinpä olen nykyään Yhdysvaltain Humanistiyhdistyksen kunniapuheenjohtaja, mikä on ihan sama asia.

Mutta en minä pilkkaa uskontoa. Uskonto auttaa ihmisiä. Eräs sotakaverini oli nimeltään Bernie O’Hare. Häntä inhotti, että pommitimme siviilejä, koska hän piti meitä hyviksinä. Hän luuli, että me varoimme vahingoittamasta siviilejä ja että natsit, pahikset, eivät piitanneet tappamistaan siviileistä. Sitten näimme Dresdenin pommituksen. Kun risteilijä toi meidät kotiin sodan jälkeen ja tiemme erosivat, kysyin: ”Mitä

opit?”. Hän vastasi: ”En usko hallitusta enää koskaan.”

Vapaa-ajattelijat. He ovat kuin humanisteja, sikäli että saivat vaikutteita tieteestä, eivät Vanhan Testamentin sanoista.

Tunnen heitä kyllä.

Molempien sukuni haarojen esi-isät tulivat tänne suunnilleen sisällissodan aikoihin. Yksi menetti jalkansa ja palasi Saksaan. Vapaa-ajattelijoita koko sakki. Koulutettuja, eivät pakolaisia. Opportunisteja, jotka halusivat panna toimeksi, perustaa yrityksiä.

Isoisoisäni Clemens Vonnegut sanoi kerran Jeesuksesta: ”Jos hänen sanomansa oli hyvä, ja mainiohan se oli, mitä väliä sillä on, oliko hän jumala vai ei?” Minuun taas on Vuorisaarna tehnyt suuren vaikutuksen. Mutta nyt täytyy mennä. En voi hyvin. Lykkyä tykö.

Suomentanut Tere Vadén

(alun perin verkkojulkaisussa *In These Times*;
toukokuu 2007, [www.inthesetimes.com/article/3178/
kurt_vonneguts_last_interview](http://www.inthesetimes.com/article/3178/kurt_vonneguts_last_interview))